

**STUDIE:**  
**TVŮRČÍ REZIDENČNÍ POBYTY**  
**ART-IN-RES / NOVÁ SÍŤ 2023**

ABSENCE PROGRAMU PODPORY TVŮRČÍCH  
REZIDENČNÍCH POBYTŮ JAKO EFEKTIVNÍHO  
NÁSTROJE ROZVOJE TVORBY, POSILOVÁNÍ  
KAPACIT UMĚLCŮ A KULTURNÍCH PRACOVNÍKŮ  
A TVŮRČÍ UDRŽITELNOSTI

# OBSAH

<b>ÚVOD</b>	<b>3</b>
METODOLOGIE	5
KONTEXT	6
<b>SHRNUTÍ</b>	<b>11</b>
<b>FENOMÉN TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ</b>	<b>13</b>
TERMINOLOGIE	14
FUNGOVÁNÍ TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ	15
PŘÍNOSY A DOPADY TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ	17
TRENDY OBORU	19
MEZINÁRODNÍ SÍŤ	20
<b>ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ V ČR</b>	<b>22</b>
TYPOLOGIE TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ	22
FINANCOVÁNÍ TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ	27
<b>ZÁVĚR</b>	<b>29</b>
<b>POUŽITÁ LITERATURA</b>	<b>31</b>
<b>PŘÍLOHY</b>	<b>35</b>
PŘÍLOHA Č. 1: ANALÝZA FINANČNÍCH NÁSTROJŮ PODPORY TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ NA STÁTNÍ ÚROVNI + NÁVRHOVÁ ČÁST	
PŘÍLOHA Č. 2: ANALÝZA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ: POTŘEBY, OČEKÁVÁNÍ A PŘEKÁŽKY PRO REALIZACI TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ	
<b>PARTNEŘI</b>	<b>36</b>

# ÚVOD



**Tato studie poskytuje komplexní pohled na fenomén tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění v mezinárodním i českém kontextu. Definiuje oblast tvůrčích rezidenčních pobytů, kde účinná podpora ve smyslu dlouhodobě udržitelného dotačního titulu v České republice chybí, zdůvodňuje přínos tvůrčích rezidenčních pobytů a potřebnost jejich podpory. Analyzuje současný stav problematiky v České republice a podává návrh řešení.**

Tvůrčí rezidenční pobyty poskytují umělcům/umělkyním a pracovníkům v kulturním a kreativním odvětví (dále jen KKO) obecně čas a prostor na soustředěnou práci mimo běžné prostředí a pracovní struktury. Není tak překvapivé, že se staly v posledních letech nejen v českém kontextu výrazným fenoménem. Ač se jedná o hojně využívaný nástroj podpory tvorby a mobility s mnoha pozitivními externalitami v sociálním, ekonomickém, kulturním i geografickém kontextu, obor tvůrčích rezidenčních pobytů se stále potýká s nedostatečným zastoupením, pochopením a podporou. Ani v České republice (dále jen ČR) není tato oblast i přes více jak třicetiletou praxi systematicky podporována za strany veřejné správy.

**Cílem** výzkumu, který zpracovala servisní organizace Nová síť z. s. na základě výzvy Ministerstva kultury České republiky (dále jen MK ČR) v rámci Národního plánu obnovy (dále jen NPO), výzvy č. 2/2022 *Podpora výzkumných projektů k problematice status umělce a internacionalizace*, je **zmapovat současnou situaci** oboru tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR, **analyzovat finanční nástroje podpory** a skrze případovou studii předložit konkrétní příklady dobré praxe v českém prostředí. Dále **identifikovat přínosy a pozitivní dopady** tvůrčích rezidenčních pobytů, ale i **bariéry v rozvoji** oboru a **doporučit kroky ke zlepšení**. Výstupem je též **návrh implementace** podpory tvůrčích rezidenčních pobytů do dotačního systému MK ČR.

Výzkum má několik **výstupů**, které výzkumný tým přikládá MK ČR k posouzení a použití:

1. **Diplomová práce:** *Umělecká rezidence ve 21. století: případová studie*

Prvním výstupem je úspěšně obhájená diplomová práce Ing. Terezy Lacmanové, absolventky oboru Arts management na Vysoké škole ekonomické v Praze (dále jen diplomová práce). Autorka do problematiky uvádí teoretickou rešerši dosavadního zpracování tématu v zahraniční i české literatuře. Zasaduje ji také do kontextu tématu mobility a mezinárodní spolupráce zakotvené ve strategických dokumentech a programech zejména Evropské unie (dále jen EU). Dále podává definice souvisejících termínů, popisuje fungování a funkci tvůrčích rezidenčních pobytů. V dalších kapitolách uvádí rovněž obecný historický kontext a vývoj tvůrčích rezidencí, jejich typologii a způsoby financování v globální rovině. Věnuje se též

přínosům a pozitivním externalitám tvůrčích rezidenčních pobytů, identifikaci současných trendů oboru a příkladům mezinárodních sítí.

Výzkumná část je uvozena analýzou výchozí situace tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění v ČR s cílem zmapovat a analyzovat zkoumanou problematiku v českém prostředí. Od historie, přes specifickou typologii a podrobnou analýzu finančních příležitostí se dostává k identifikaci současných poskytovatelů tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR. V případové studii autorka porovnává pět vybraných hostičích organizací – jejich modely fungování, motivace pro poskytování rezidenčních pobytů, přínosy a dopady jejich činnosti, způsob financování a nástroje k zajištění udržitelnosti projektů. V závěru jsou identifikovány problémy, se kterými se obor potýká včetně návrhů na zlepšení situace.

2. **Studie:** *Tvůrčí rezidenční pobyty – Absence programu podpory tvůrčích rezidenčních pobytů jako efektivního nástroje rozvoje tvorby, posilování kapacit umělců a kulturních pracovníků a tvůrčí udržitelnosti*

Studie z diplomové práce vychází. Sjednocuje terminologii, srozumitelnějším jazykem a čtivější formou shrnuje nejdůležitější pasáže uvozující do tématu tvůrčích rezidenčních pobytů a aktualizuje současnou situaci problematiky v ČR. Studie je pro přehlednost rozšířena o **dvě přílohy**. První z nich s ohledem na cíl **rozšiřuje výzkum o podrobnější analýzu** dosavadních finančních nástrojů podpory tvůrčích rezidenčních pobytů na národní úrovni. Analýza je **zakončena návrhovou částí s konkrétními doporučeními pro zachování podpory** rezidenčních pobytů, kterou se podařilo v roce 2022 prosadit do výzev NPO, a její implementaci do stávajícího dotačního programu MK ČR. Druhou přílohou je **analýza potřeb oboru**, která na základě dotazníkového šetření dokládá některá tvrzení a přináší specifika oboru tvůrčích rezidenčních pobytů v českém prostředí.

3. **Publikace:** *The Phenomenon of Arts Residencies in V4 Countries*

Posledním výstupem je brožura v anglickém znění, která vznikla v rámci projektu *Connecting V4 ART-IN-RES*, podpořeného Mezinárodním visegrádkým fondem (International Visegrad Fund), a přináší zmapování aktuální situace a možnosti tvůrčích rezidenčních pobytů v zemích Visegrádké regionu (dále jen V4) – Česko, Maďarsko, Polsko a Slovensko.

Věříme, že tyto podklady pomohou zlepšit podmínky umělců/umělkyně a pracovníků v KKO a podnítí MK ČR v kontinuálním monitoringu reálných potřeb kulturního sektoru a sběru relevantních dat, na jejichž základě bude moci lépe argumentovat a rozhodovat.



## METODOLOGIE

Studie je zpracována na základě výzvy NPO č. 2/2022: „Podpora výzkumných projektů k problematice status umělce a internacionalizace“ v kategorii „Návrhy podmínek a nabídky dotačních titulů MK ve smyslu zlepšování podmínek pro umělce a umělkyně (autory/autorky) – podpora projektů fyzických osob“ a má sloužit pro účely budoucí transformace dotačního programu MK ČR, jak je ostatně uvedeno v nové *Státní kulturní politice 2021-2025+*.

Studii realizuje tým zkušených odborníků, kteří se v oboru tvůrčích rezidenčních pobytů dlouhodobě pohybují. **Nová síť z. s.** je v rámci své poradenské činnosti v úzkém kontaktu s umělci a pracovníky z KKO a zná tedy bezprostředně jejich problémy a potřeby. Organizace byla iniciátorem a mnohaletým garantem programu Mezinárodního visehradského fondu *Visegrad Artists Residency Program – Performing Arts* pro ČR. Dále od roku 2020 provozuje online **portál ART-IN-RES** sdružující poskytovatele tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění v ČR, jehož součástí je i stejnojmenný **rezidenční program** podporující tvůrčí a manažerské rezidenční pobyty, a česko-norský rezidenční program.

K dílčím výstupům výzkumné části si Nová síť přizvala organizaci **REZI.DANCE v lese z. s.** Ta celoročně provozuje umělecký rezidenční dům POD JAVORY v jihočeských Komařicích. Jedná se o první čistě rezidenční dům pro živé umění v ČR, který si od svého vzniku v roce 2016 vybudoval silné renomé v tuzemsku i za hranicemi.

- Výzkumný tým vychází z **dlouhodobé profesní zkušenosti** s oborem tvůrčích rezidenčních pobytů, a to nejen v kontextu českého prostředí.
- Dalším východiskem je **úspěšně obhájená diplomová práce** Ing. Terezy Lacmanové. Absolventka oboru Arts management na Vysoké škole ekonomické v Praze realizovala rešerše literatury i praktický kvalitativní výzkum v průběhu roku 2021 a v únoru 2022 pod vedením Ing. Pavly Petrové, Ph.D práci obhájila před odbornou komisí na výbornou.
- **Sběr sekundárních dat** pro teoretický základ proběhl metodou analýzy dokumentů a rešerše odborné literatury – recenzovaných článků zahraničních autorů, studií EU, odborných publikací zahraničních i českých autorů, strategických a koncepčních dokumentů národních i nadnárodních orgánů a webových stránek zkoumaných a s nimi souvisejících subjektů. **Sběr primárních dat** pro zpracování případové studie autorka diplomové práce realizovala na základě **kvalitativního výzkumu** formou polostrukturovaných rozhovorů s pěti zástupkyněmi vybraných hostících organizací poskytujících tvůrčí rezidenční pobyty v ČR.
- V rámci festivalu Malá inventura zorganizovala Nová síť 21. 2. 2022 ve Studiu ALTA historicky **první setkání poskytovatelů tvůrčích rezidenčních pobytů** sdružujících se v platformě ART-IN-RES. Setkání bylo součástí jednodenního symposia mapujícího situaci a praktické důsledky spojené s rozvojem rezidenčních míst v ČR a V4. Tématem diskuze byl současný stav rezidenční praxe v ČR a zejména formulování základních potřeb a možností dalšího rozvoje oboru tvůrčích rezidenčních pobytů. Z debaty vyplynuly četné limity rozvoje oboru. Absence podpůrných nástrojů veřejné správy, jako je právě i dotační program MK ČR, patřila mezi hlavní z nich.

- V rámci projektu *Connecting V4 ART-IN-RES* zpracovala Nová síť data z diplomové práce a partnerských organizací ze zemí V4 do podoby **brožury v anglickém jazyce** s názvem *The Phenomenon of Arts Residencies in V4 Countries*, která byla vydaná na podzim roku 2022 a následně byla distribuována do zemí V4. Její obdobu v českém jazyce plánuje Nová síť vydat v průběhu roku 2023.
- Data potřebná pro tuto studii byla aktualizována v souladu se **Státní kulturní politikou 2021–2025+, Strategií rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví pro roky 2021–2025** a výzkum i studie jsou tak postaveny právě na těchto dokumentech zásadních pro budoucnost a směřování KKO v ČR.
- Výzkumný tým rozvinul **analýzu dosavadních finančních nástrojů podpory** tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR s ohledem na výzvy NPO, do kterých se podpora tvůrčích a manažerských rezidenčních pobytů v ČR i zahraničí podařilo v roce 2022 prosadit.
- Analýzu současného stavu tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění v ČR bylo potřeba podložit **primárním výzkumem kvantitativního charakteru**. Proto byla provedena orientační **analýza potřeb** umělců/umělkyně a kulturních pracovníků i poskytovatelů tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR prostřednictvím **dotazníkového šetření**. To probíhalo mezi 8.-18.11.2022 prostřednictvím Google formuláře. Data poté zpracovala Mgr. Natalia Jandl Trušina, doktorandka Ústavu etnologie Filozofické fakulty Karlovy Univerzity.

## KONTEXT

Problematiku tvůrčích rezidenčních pobytů je nutné chápat z širší perspektivy. Většina strategických dokumentů nahlíží na tvůrčí rezidenční pobyty jako na jednu z forem krátkodobé mobility umělkyně/umělců a kulturních profesionálů. Proto je třeba do tématu uvést skrze kulturní politiku, strategie a programy, které se vztahují ke kulturní mobilitě, potažmo tvůrčím rezidenčním pobytům.

## GLOBÁLNÍ KONTEXT

- V globálním kontextu je možné vycházet již ze **Všeobecné deklarace lidských práv** přijaté v roce 1948, která mimo jiné v článku 22 a 27 přiznává všem lidem kulturní práva a v článku 13 právo volně se pohybovat.
- Dalším východiskem je **Úmluva UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů** přijatá roku 2005. Jejimi cíli je mimo jiné posílení mezinárodní spolupráce a solidarity v partnerském duchu, podněcování interkulturality ve smyslu vyváženého působení kultur, vzájemného dialogu a budování mostů mezi národy (článek 1). Státy mají stanovovat opatření s cílem: „*povzbuzovat neziskové subjekty a veřejné a soukromé instituce, umělce a ostatní profesionály v odvětví kultury, aby rozvíjeli a podporovali svobodnou výměnu a svobodný pohyb myšlenek, kulturních projevů i kulturních činností, statků a služeb, a stimulovat tvorbu a podnikavost v jejich činnostech*“ (článek 6).

## KONTEXT EU

- V evropském kontextu je právním základem pro činnost EU v oblasti kultury článek 3 **Smlouvy o Evropské unii** a článek 167 **Smlouvy o fungování Evropské unie** přijaté na základě Lisabonské smlouvy v roce 2007. Tyto smlouvy mimo jiné stanovily neomezenou mobilitu osob, zboží a služeb jako právo všech občanů EU.
- Mobilita umělců a kulturních profesionálů byla posílena následujícími principy EU:
  - zachovávat a podporovat kulturní rozmanitost Evropy;
  - podporovat spolupráci mezi členskými zeměmi, a to i v oblasti nekomerční kulturní výměny a umělecké tvorby.
  - podporovat kulturní spolupráci se třetími zeměmi.
- Článek 165 vymezuje také podporu mobility studentů a učitelů.

## STRATEGICKÝ RÁMEC EU

- Rok 2006 byl Evropskou komisí (dále jen Komise) vyhlášen jako **„Evropský rok mobility pracovníků“**, na jehož konci Evropský parlament prohlásil, že by se mobilita měla stát **přírozeným prvkem profesionální kariéry všech Evropanů**.
- Roku 2007 byl Komisí zaveden **Evropský program pro kulturu v globalizovaném světě**, první evropská strategie kultury, formulující roli KKO v EU a stanovující nové mechanismy spolupráce mezi členskými zeměmi. Prioritními cíli se stala:
  - podpora kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu;
  - podpora kultury jako katalyzátoru tvořivosti s dopadem na růst a zaměstnanost;
  - podpora kultury jako zásadní složky mezinárodních vztahů EU.
- Tento program otevřel užší formu spolupráce mezi členskými státy prostřednictvím tzv. **„otevřené metody koordinace“** (dále jen OMK). Otázkami v oblasti mobility v kulturním a kreativním odvětví se od té doby zabývají pracovní skupiny národních expertů, na jejichž výsledcích je založena tvorba politik ke zlepšení mobility umělců a kulturních profesionálů v EU.
- První pracovní skupinou OMK byla v roce 2010 vydána zpráva o **Zlepšování podmínek pro podporu mobility umělců a kulturních pracovníků v oblasti kultury**. Na základě těchto doporučení byly vytvořeny tři pracovní skupiny specializované na:
  - Programy podpory mobility (2011-2012): mapování existující podpory a identifikace bariér → [Informační standardy pro mobilitu umělců a kulturních pracovníků](#) (2011) doporučují členským zemím normy pro zřízení informačních a poradenských služeb pro zájemce o vycestování; závěrečná zpráva [Budování silného rámce pro mobilitu umělců: Pět klíčových principů](#) (2012) poskytuje doporučení tvůrcům politik.
  - Podporu kreativních partnerství (2012-2013): analýza tvůrčích partnerství a jejich dopadů → [Příručka pravidel na podporu tvůrčích partnerství](#) (2013) potvrzuje přínos partnerství pro umělce, podniky i veřejnost, jakož i jejich pozitivní sociální a ekonomické dopady na úrovni EU.
  - Rezidenční pobyty umělců (2013-2014): analýza úspěchu a hodnot rezidenčních pobytů → [Příručka pravidel pro rezidenční pobyty umělců](#) přináší osvědčené postupy v přípravě, realizaci a následném hodnocení rezidenčních pobytů se zaměřením na budování kapacit a snížení nerovnováhy v přístupu k rezidenčním programům v rámci EU.

- V letech 2013-2014 Komise uspořádala dva **tematické semináře** věnující se **administrativním překážkám mobility**, jako jsou víza, sociální zabezpečení a přeshraniční zdanění, kterým čelí zejména umělci a kulturní pracovníci, kteří v zahraničí působí v rámci krátkodobých rezidenčních pobytů s různými typy pracovního statusu.
- V roce 2018 byla zavedena navazující a v současné době platná strategie s názvem **Nová evropská agenda pro kulturu**, která se věnuje podpoře kultury ve společenském, hospodářském a mezinárodním rozměru. Za cíl si mimo jiné kladla vytvořit rámec pro mobilitu v oblasti kultury a zajistit lepší oběh evropských uměleckých děl a volnější pohyb pracovníků v evropském kulturním a kreativním odvětví.
- Toto úsilí se již odrazilo v pilotním programu mobility **i-Portunus**, na jehož základě vznikl v rámci programu *Kreativní kultura* v roce 2022 samostatný program **Culture Moves Europe** podporující mobilitu umělců, tvůrců a kulturních pracovníků.
- Kromě strategických dokumentů a programů existují na úrovni EU na určitá období i nástroje pro financování a programování kulturní spolupráce. Aktuálně platným programem je **Kreativní Evropa (2021-2027)**.

## KONTEXT ČR

- Kulturní práva občanů ČR jsou vyhlášena v Hlavě čtvrté **Listiny základních práv a svobod**, jež je součástí ústavního pořádku ČR. V článku 15 je zaručena svoboda umělecké tvorby a v článku 14 svoboda pohybu.

## STRATEGICKÝ RÁMEC ČR

Na rozdíl od EU, kde jsou již **rezidenční pobyty chápány jako nedílná součást běžné praxe a kariéry umělců a kulturních pracovníků**, strategické zakotvení ani systém podpory tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR stále nejsou příliš rozvinuté, respektive není dostatečně zajištěna jejich implementace.

## NÁRODNÍ ÚROVEŇ

- V předchozí platné **Státní kulturní politice na léta 2015 - 2020 (s výhledem do roku 2025)** se kulturní mobilita objevila jako priorita 4, záměr 4.2 *Podporovat mobilitu*, opatření 4.2.2 *Posílit dotační programy podporující mezinárodní spolupráci a mobilitu umělců*. Termín rezidence či rezidenční pobyt však v celém dokumentu chyběl.
- V **Koncepci podpory umění na léta 2015–2020** byly rezidenční pobyty zakomponovány v cíli 3, úkolu č. 28 *Podporovat programy a projekty, které usnadňují mobilitu umělců, uměleckých děl a služeb; v této souvislosti podporovat projekty mezinárodních rezidencí umělců, teoretiků, uměleckých manažerů v ČR i v zahraničí*.
- V aktuálně platné **Státní kulturní politice 2021-2025+ se již s rezidenčními pobyty počítá** jako s důležitým nástrojem rozvoje živého umění, a to zejména v cíli 3, v němž se MK ČR zavazuje systematicky rozvíjet a podporovat internacionalizaci kultury a více se zapojit do celosvětového kulturního dialogu.



- V této studii vycházíme ze závazného dokumentu MK ČR: **Přehled cílů a opatření v rámci Státní kulturní politiky 2021-2025+ (Příloha II)**, konkrétně z:

**Cíle 1: Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury** – Podpora decentralizace kulturní nabídky skrze spolupráci a síťování v kulturním a kreativním sektoru – **Opatření:** Dle rozpočtových možností MK založí pravidelné dotační řízení podporující decentralizaci kulturní nabídky v ČR. Mezi možné nástroje patří rozdílné programy síťování včetně podpory rezidencí, koprodukcí či speciálního dotačního titulu (viz program Doppelpass v Německu). Podpořena může být mobilita umělců i děl. Cílem je předejít vzniku tzv. kulturních pouští a rovnoměrněji rozložit kulturní nabídku v ČR.

**Cíle 3: Rozvoj živého umění** – Posilovat mezinárodní spolupráci a internacionalizaci českého umění – **Opatření:** Cílem je ve spolupráci s MZV rozvíjet internacionalizaci českého umění a kulturní diplomacii. S ohledem na pestrost podporovaných aktivit je nutné nejprve připravit souhrnný systém podpory internacionalizace. Následně prostřednictvím příspěvkových organizací či systému dotačních titulů podporovat aktivity, které usnadňují mobilitu umělců, mobilitu uměleckých děl a služeb a podporují mezinárodní spolupráci a profesní růst. Jedná se například o projekty zahraničních a mezinárodních rezidencí a mobilitu umělců, teoretiků, uměleckých manažerů v ČR i v zahraničí, mezinárodní výměny včetně koprodukcí, přijímání uměleckých souborů a jednotlivců do ČR a jejich vysílání do zahraničí, podporu vydávání překladů české literatury v zahraničí, podporu krátkodobé mobility jednotlivců za účelem profesního růstu a navázání mezinárodní spolupráce.

**Cíle 6: Transformace MK ČR** – Aktualizace fungování dotačních programů MK a nastavení systému pravidelné evaluace – **Opatření:** Jedná se o zavedení jasných pravidel pro přidělování finančních prostředků v rámci dotačních programů a systematické aktualizace na základě **evaluace** v rámci evidence-based policy. Je zejména nutné jasně a transparentně provázat hodnocení komise s výslednou finanční podporou a **nastavit systematický sběr dat pro každoroční evaluaci**. Nejprve je nutné zpracovat analýzu aktuálních programů a zvážit, zda dochází k dostatečným synergiím v podpoře, **zda není nutné vytvořit průřezové dotační programy** a zda není nutné v této souvislosti novelizovat zákon 203 + 2006 Sb. např. ve smyslu rozšíření působnosti programu i na další pracovníky v oblasti umění a interprety či zrušit věkovou hranici stipendistů

**Cíle 6: Transformace MK ČR** – Transformace Státního fondu kultury – **Opatření:** Státní fond kultury aktuálně neplní svou původně zamýšlenou roli. Je nutné jej transformovat na efektivní nástroj podpory kulturního a kreativního sektoru. K tomu je nejprve nutné konzultovat změny s klíčovými aktéry sektoru i s Ministerstvem financí, aby došlo k efektivnímu nastavení fungování nového fondu.

- V aktuálně platné **Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví pro roky 2021–2025** je „nedostatečná podpora mobility, a to nejen mobility umělců, ale i studentů, teoretiků a manažerů“ identifikována mezi slabými stránkami. V roce 2022 odbor umění, knihoven a kreativních odvětví inicioval pracovní setkání a podnítil debatu o využití financí z komponenty **4.5 NPO**, kde se řešila i internacionalizace. I díky tomu se nakonec podařilo do výzev prosadit i **podporu mobility a tvůrčích rezidenčních pobytů** jak na straně hostících organizací tak umělců/umělkyně a pracovníků v KKO obecně.

## REGIONÁLNÍ A OBECNÍ ÚROVEŇ

Na regionální úrovni je strategické či koncepční zaštitění tvůrčích rezidenčních pobytů minimální a podpora rezidenčních programů místní správou je též ojedinělá, přesto se stále častěji objevují výjimky dobré praxe.

- Královéhradecký kraj v návrhové části [Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Královéhradeckého kraje 2022–2030](#) identifikoval nedostatečné propojení kraje do mezinárodní spolupráce a v kapitole 5.3, opatření 9.2. plánuje podporovat vnitrostátní i zahraniční mobilitu a rozvíjet dotační program pro rezidence.
- Město Plzeň ve své kulturní strategii [Program rozvoje kultury města Plzně na období 2020-2030](#) v opatření 1.2.A navrhuje systematicky podporovat rezidenční pobyty umělců.
- Město České Budějovice ve své nové [Strategii rozvoje kultury a kreativních odvětví města České Budějovice 2023–2035](#) v cíli 2.1. plánuje rozvíjet mobilitu kulturní scény směrem dovnitř i ven a podpořit pořádání rezidencí a projektů s mezinárodním přesahem. V opatření 2.1.2. má v plánu vytvořit ve městě rezidenční místa pro umělce.
- Týmy obou kandidátských měst na [Evropské hlavní město kultury 2028](#) (Broumov a České Budějovice) rovněž akcentují ve svých plánech fenomén rozvoje rezidenčních pobytů a plánují možnosti účinné podpory.

# SHRNUTÍ

**Mobilita umělců a kulturních pracovníků získala v posledních 15 letech významné postavení v agendách EU v oblasti kultury. Postupně došlo ke zjištění, že: „Mobilita, ať už za účelem práce, studia, výzkumu, koprodukce nebo účasti na rezidenčním či výměnném pobytu, je nedílnou součástí běžné praxe a kariéry umělců a kulturních pracovníků. Mobilita nemusí být jen otázkou osobní volby, ale také profesního přežití“ (EU, 1996-2022). Proto jsou opatření v této oblasti nezbytná k posílení udržitelných kulturních ekosystémů.**

Předmětem této studie je fenomén tvůrčích rezidenčních pobytů, jakožto jedna z forem krátkodobé mobility umělců a kulturních pracovníků, jejichž význam a pozitivní dopady přesahují kulturní a kreativní sektor (dále jen KKS). MK ČR si jejich důležitost též uvědomuje, neboť se podporu tvůrčích rezidenčních pobytů podařilo prosadit do strategického rámce kulturní politiky ČR a krátkodobých dotačních programů v rámci NPO. Cílem této studie je přinést argumenty a podklady pro implementaci nástrojů podpory tvůrčích rezidenčních pobytů do dotačního systému i po roce 2025. Po vzoru [Operační studie](#) (On the Move, 2019) přinášíme následující shrnutí.

Studie shromažďuje důkazy o **dopadech** tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR na několika úrovních:

- **U umělců a kulturních pracovníků** lze identifikovat dopady v produkci rozmanitých uměleckých děl, v oblasti profesního rozvoje a získání nových dovedností, v budování dlouhodobých vztahů a navazování spolupráce, v lepší příležitosti pro změnu, reflexi, zkoumání a experiment, či zviditelnění vlastní práce.
- **Hostící organizace** vnímají přínosy v budování vztahů pro dlouhodobější spolupráci, učení se a budování kapacit, nabývání prestiže díky mezinárodní spolupráci, a zároveň pozitivně ovlivňují rozvoj potenciálu místa, oživují místní kulturní scénu, přispívají k rozvoji diváků a komunit.
- Pro **občany** zahrnují dopady rezidenčních pobytů rozmanitější kulturní nabídku, vzdělávání a participaci komunity či rozvoj komplexnějších forem občanství a podnikavosti.
- **Veřejné a soukromé instituce**, které rezidenční pobyty financují a umožňují, přispívají k ekonomickým dopadům KKO v lokalitě, podpoře obnovy obcí a sociálních změn či budování prestiže regionů.

Data rovněž poukazují na řadu relevantních **překážek** v realizaci a rozvoji tvůrčích rezidenčních pobytů:

- **Finanční mechanismus** – omezené dotační programy pro rezidenty i hostící organizace, absence víceletých grantů, těžko dosažitelná podpora na investice hostících organizací.
- **Právní a administrativní limity**: status umělce/umělkyně, kolaudace, hygiena, ubytovací služby, nedostatečné pochopení významu a přínosů tvůrčích rezidenčních pobytů veřejnou správou.
- **Informovanost** – nejednotná dostupnost informací o možnostech tvůrčích rezidenčních pobytů v ČR a zahraničí.
- **Nedostatečné kapacity hostících organizací** – poptávka po tvůrčích rezidenčních pobytech v ČR převyšují dostupnou nabídku.
- **Atypická pracovní síla a způsob práce** – nehmotná povaha cílů a výsledků, vysoká mobilita profesionálů z oboru scénických umění často však těžko předvídatelná, tzv. druhá kariéra umělců.

- **Diskriminace některých skupin rezidentů** – nerovné příležitosti např. rezidentů s dětmi, handicapem aj.

V současné době lze identifikovat vnější **faktory změn**, které ovlivňují tvůrčí rezidenční pobyty:

- **Kulturní faktory** – rostoucí mezioborová a mezisektorová spolupráce, rostoucí začlenění tvůrčích rezidenčních pobytů do běžné praxe umělců a kulturních organizací.
- **Ekonomické faktory** – rostoucí uznání ekonomického rozměru KKO, zároveň však rostoucí roztržičnost a nestabilita trhu práce a odměňování v KKO, KKS vytváří největší počet pracovních míst pro občany ve věku 15–29 let s vysokou mírou zaměstnanosti žen a odborníků s vysokoškolským titulem, fenomén prekarizace a práce jako OSVČ.
- **Sociální faktory** – rostoucí mezinárodní orientace mladších generací, zároveň však rostoucí nacionalismus a xenofobie, které jsou v rozporu s mobilitou.
- **Technologické faktory** – usnadňují komunikaci a vytváření virtuálních sítí, zároveň však mění organizační modely a vyžadují nové profesní dovednosti.
- **Environmentální faktory** – rostoucí povědomí o negativních dopadech mobility na životní prostředí a z toho plynoucí potřeba sebekritičnosti vůči vlastním postupům.
- **Etické a hodnotové faktory** – uznání sociální a ekonomické nerovnováhy mobility.

Z průzkumů a rozhovorů vyplynuly některé **potřeby**:

- Potřeba **flexibilního systému podpory pro jednotlivce a kolektivy**, který by reagoval na vysoký počet osob na volné noze a smíšený zaměstnanecký status mnoha profesionálů.
- Potřeba **podpurného programu slučitelného s profesionální praxí**, včetně poskytování krátkodobých příležitostí slučitelných s prekarizací velké části odvětví, která se projevuje nedostatkem času a nemožností realizovat dlouhodobé rezidenční pobyty. Zároveň však v některých případech vyplynula potřeba dlouhodobější interakce, která umožní udržitelnost profesních kontaktů a prohloubení vazeb na místní komunitu.
- Potřeba **podpory pro všechny profese**, protože mobilita se týká všech umělců a kulturních profesionálů, a měla by rovněž zahrnovat příležitosti pro mezioborovou spolupráci.
- Potřeba systému vyvážené **podpory pro hostící organizace** jakož i možností flexibilní podpory pro **jednotlivé umělce a kolektivy** využívající ve své praxi tvůrčí rezidenční pobyty.
- Potřeba **přiměřeného a realistického financování**, a to řešením stávajících nerovnováh, pokrytím některých nákladů v plné výši a hledáním způsobů, jak být více inkluzivní.

**Limity výzkumu:**

- omezený časový rámec a ne příliš konkrétní zadání výzkumných projektů výzvy NPO č. 2/2022
- absence kvantitativních dat v KKS
- neznalost právního a regulačního rámce dotačního systému MK ČR



# FENOMÉN TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ

**Tvůrčí rezidenční pobyty umělců a kulturních pracovníků jsou jedním z významných nástrojů kulturní mobility, diplomacie a mezinárodní spolupráce. Jejich přínos spočívá v podpoře rozvoje kreativity a živého umění, ale přispívají i k sociální proměně a regeneraci různě postižených lokalit, což akcentuje jejich ekonomický potenciál.**

Bez pochyby lze v současnosti vnímat tvůrčí rezidenční pobyty jako jeden ze zásadních klíčů rozvoje živého umění. V konkurenčním prostředí jak globalizovaného, tak zároveň ekonomicko-sociálně rozpolceného světa, se staly nutnou součástí kariéry umělců a jejich profesního rozvoje. Dodávají jim nejen uměleckou inspiraci, podporu tvůrčího procesu a nové dovednosti, ale i síť kontaktů a především přístupy k novým možnostem umělecké prezentace a rozšíření divácké obce.

Na principu pohostinnosti a důvěry dochází prostřednictvím kulturní výměny k propojení nejpokročilejších oblastí světa s těmi odlehlými, a tedy i podpoře porozumění mezi odlišnými kulturami. Takto otevřený mezikulturní dialog staví nové, či opravuje politickými konflikty zpřetrhané vazby mezi národy. Poskytuje azyl umělcům – uprchlíkům, exilovým kulturním profesionálům a zároveň vytváří nové pracovní příležitosti pro místní komunitu. Nejen tím rozvíjí lokální či regionální struktury a jsou tak jedním z dynamických zdrojů ekonomického přínosu živé kultury.

Tvůrčí rezidenční pobyty určitě nejsou nově vzniklým fenoménem, jejich obdobu bychom v evropských kulturních dějinách našli už v době renesance a postupně se rozšířily do celého světa. Jejich tradice je původně spjata s výtvarným uměním, ale už před začátkem 20. století se začaly uplatňovat i v ostatních uměleckých oborech. Postupně se staly v tomto prostředí běžnou praxí poskytující stejně jako umělcům, tak i pracovníkům v KKO čas a prostor na soustředěnou práci mimo běžné prostředí a pracovní struktury.

Od počátku 21. století už lze mluvit o expanzi samostatného kulturního oboru, který se rozvíjí do nových forem, dynamicky reaguje na proměny, trendy a potřeby svého prostředí. Jeho koncept je stále velmi otevřený a proměnlivý, ale díky rychlému nárůstu nových příležitostí v profesním životě umělců a kulturních pracovníků, došlo v posledních letech k jeho výraznému rozšíření a zvýšení jeho atraktivity.

## TERMINOLOGIE

### KULTURNÍ MOBILITA

Většina strategických dokumentů nahlíží na tvůrčí rezidenční pobyty jako na jednu z forem **krátkodobé mobility** umělců a pracovníků v KKO.

*„Mobilita je nedílnou součástí profesní dráhy umělců a kulturních pracovníků. Zahrnuje dočasný přeshraniční pohyb, často za účelem vzdělávání, budování kapacit, síťování nebo z pracovních důvodů. Může mít krátkodobé hmotné nebo nehmotné výstupy a/nebo být součástí dlouhodobého procesu profesního rozvoje. Mobilita je vědomý proces a ti, kteří se ho účastní, ať už jako přímí účastníci či pouze jako jeho podporovatelé, by si měli uvědomit jeho kulturní, společenské, politické, environmentální, etické a ekonomické dopady“ (On the Move, 2019).*

### TVŮRČÍ REZIDENČNÍ POBYTY

Tvůrčí rezidenční pobyty (někdy též umělecké rezidence) zahrnují širokou škálu aktivit a modelů fungování. Zkráceně lze na základě obecného pojetí EU konstatovat, že tvůrčí rezidenční pobyty *„poskytují umělcům a dalším kreativním profesionálům čas, prostor a prostředky k individuální nebo kolektivní práci v oblastech jejich praxe, kterým mohou věnovat zvýšenou reflexi a pozornost“ (EU, 2016).*

V užším pojetí pak hostící organizace *„zvou umělce, kurátory a další kreatívce, aby strávili určitý čas v daném místě a prostoru mimo jejich obvyklé prostředí. Poskytují jim čas pro reflexi, výzkum, tvorbu a prezentaci respektive produkci. Rovněž umožňují jednotlivcům zkoumat jejich praxi v rámci širší komunity, potkávat nové lidi, použít nové materiály, zažít život v nové lokalitě. Tvůrčí rezidenční pobyty tak zdůrazňují důležitost smysluplné a různorodé kulturní výměny a možnost ‘ponoření se’ do jiné kultury“ (Žáková a kol., 2019).*

Nejkomplexnější definici uvádí celosvětová síť tvůrčích rezidenčních pobytů [Res Artis](#).

**Tvůrčí rezidenční pobyty:**

- jsou organizované a nabízí dostatek času, prostoru a zdrojů
- umožňují tvůrčí proces
- jsou v doslovném významu „aktem přebývání v místě“
- jsou založené na jasné oboustranné odpovědnosti, experimentu, výměně a dialogu
- propojováním lokálního s globálním (se) zapojují do širšího kontextu
- jsou zásadní pro ekosystém umění
- jsou propojující mechanismy mezi různými uměleckými disciplínami a tzv. neuměleckým sektorem
- jsou nástroji pro mezikulturní porozumění a budování kapacit
- jsou příležitostí nezbytnou pro profesní a osobní rozvoj
- jsou katalyzátory globální mobility
- nabízí setkání s neznámem
- umožňují zviditelnění profesionálního profilu s okamžitým i následujícím uměleckým, společenským a ekonomickým dopadem
- významně přispívají do kulturní politiky a kulturní diplomacie

(Res Artis – Světová síť tvůrčích rezidenčních pobytů, 2019)

## HOSTÍCÍ ORGANIZACE

Tvůrčí rezidenční pobyty pro scénická umění poskytují **hostící organizace** (někdy též hostitelské organizace), které disponují vhodným zázemím pro tvůrčí práci (ateliér, studio, divadelní sál či zkušebna) a často i ubytovacím zařízením.

Většinou se jedná o nevládní neziskové organizace, v současnosti však tvůrčí rezidenční pobyty iniciují i organizace mimo umělecký a neziskový sektor, jako jsou nemocnice, vzdělávací instituce, soukromé firmy aj.

Některé tvůrčí rezidenční pobyty jsou součástí větších institucí jako např. multikulturních center, divadel, festivalů, muzeí, galerií, univerzit či institucí veřejné správy. Jiné hostící organizace se svojí hlavní činností vymezují primárně na poskytování a podporu tvůrčích rezidenčních pobytů.

Tvůrčí rezidenční pobyty se realizují v **rezidenčních centrech**, která se nachází ve městech i na venkově, mnohdy však mimo centrum, v izolovaném prostředí či v přírodních oblastech.

## REZIDENTI

Tvůrčí rezidenční pobyty mohou být určeny jednotlivcům či kolektivu tvůrců nebo pracovníků v KKO a jejich účastníci se nazývají **rezidenti**.

Rezidenty tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění jsou chápáni umělci a kulturní pracovníci z oborů divadla, pohybového, mimického a tanečního divadla, tance, performance a tomu příbuzných nonverbálních žánrů. Konkrétně se jedná o herce, tanečníky, mimy a artisty, performery, scénografy, světelné designéry, techniky a další členy umělecko-technických týmů, dále pak manažery, kurátory, dramaturgy, produkční a ostatní pracovníky a kreativce v oblasti kultury. Příležitosti tvůrčích rezidenčních pobytů využívají jak studenti a čerství absolventi uměleckých oborů tak i profesionální umělci.

V některých případech jsou rezidenti silně spjatí s místní komunitou – prezentují svoji tvorbu, vedou dílny, spolupracují s místními umělci, nebo se zabývají konkrétními tématy dané komunity či lokality. Jindy využívají čas pro individuální práci a soustředí se na zkoumání a rozvoj vlastní praxe.

**Záleží na očekávání, požadavcích a cílech obou stran. Vztah rezidentů a hostících organizací je velmi důležitý a určuje typ tvůrčího rezidenčního pobytu.**

## FUNGOVÁNÍ TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ

**Cílem** rezidenčních programů je pozvat v předem určeném časovém rozmezí umělce či kulturní pracovníky na specifické místo s tím, že jsou obvykle po dobu pobytu finančně podporováni. Místo a zde strávené časové období pak mívá na tvůrčí činnost rezidentů velký vliv.

**Rezidenční programy** účastníkům obvykle nabízí ubytování, podporu tvorby, umělecký koučink a/nebo možnost prezentace tzv. work in progress – práce/díla ještě v procesu vzniku. Poskytovatelé rezidenčních pobytů mohou po účastnících požadovat hmatatelný či veřejný výstup jako je umělecké dílo, performance, projekt, workshop, spolupráce, nebo naopak žádné programově určené výsledky vyžadovat nemusí.

**Procesy podávání žádostí** o tvůrčí rezidenční pobyt a výběru rezidentů se liší. Častou praxí poskytovatelů popř. zprostředkovatelů tvůrčích rezidenčních pobytů je vyhlašování otevřených výzev (tzv. open calls). Některé rezidenční programy však fungují na bázi pozvánek konkrétních umělců nebo jsou k dispozici skrze speciální dotační tituly či partnerství s jinými organizacemi či institucemi.

**Časový rámec** tvůrčích rezidenčních pobytů je různorodý. Mohou mít podobu celoroční i sezónní, někdy bývají spojené s časově omezenou událostí. Konají se v rozsahu několika týdnů, měsíců až let. Trendem je trávit na tvůrčích rezidenčních pobytech méně času než v minulosti, existují i tzv. „pop-up jednodenní pobyty“ (EU, 2016). Časová vymezení často souvisí s ekonomickou situací a u mezinárodních umělců také imigrační a vízovou politikou.

## TYPOLOGIE

- **„Klasický“ model rezidenčního pobytu**  
→ realizátorem jsou instituce, jejichž zřizovatelem nebo investorem jsou vlády či fondy v celosvětovém měřítku; primární aktivitou těchto etablovaných organizací je v rámci veřejné služby či prospěšnosti rozvoj tvůrčího potenciálu a jeho prezentace
- **Rezidenční pobyty spojené s kulturními organizacemi a festivaly**  
→ rezidenti těží z propojení s profesionálním managementem i diváckou komunitou, kterým mohou svoji tvorbu prezentovat a získat zpětnou vazbu od odborníků i veřejnosti
- **Rezidenční centra zřízená či provozovaná samotnými umělci**  
→ malé organizace i rezidenční centra zásadního charakteru pro místní kulturní scénu
- **Produkční rezidenční pobyty**  
→ zaměřují se na zpracování a praktickou realizaci projektu, tedy na vznik finální produkce
- **Výzkumné rezidenční pobyty**  
→ akcentují samotný tvůrčí proces, experimentování, bádání, hledání řešení, přístupů a metod
- **Tematické rezidenční pobyty**  
→ mají specifické zadání nebo tvůrčí záměr, kterým se rozvíjí stanovené téma; často se určitým způsobem vztahují k místu či komunitě
- **Interdisciplinární a mezioborové rezidenční pobyty**  
→ mají za úkol navazovat spolupráce v rámci uměleckých oborů, ale i mezi odlišnými sektory (EU, 2016)

## FINANCOVÁNÍ

Tvůrčí rezidenční pobyty fungují na bázi mnoha finančních modelů:

- modely financované z veřejných zdrojů,
- modely financované ze soukromých zdrojů,
- smíšené veřejné a soukromé modely,
- hybridní modely zahrnující komerční subjekty,
- tzv. reciproční poskytnutí tvůrčího rezidenčního pobytu.

**Finanční modely** hostících organizací se liší jak zdroji financování provozu a projektů, tak jejich celkovým rozpočtem a s tím související nabídkou a možnostmi poskytování příspěvků rezidentům na jejich pobyt. Existují modely rezidenčních programů, které nabízí kompletně hrazený balíček služeb pro pozvané umělce, jiné poskytují alespoň část finanční podpory např. formou per diems. V ojedinělých případech



hostící organizace rezidentům vyplácí honoráře. Jiné modely žádné příspěvky rezidentům nenabízí a mohou naopak požadovat účastnický poplatek.

Co se týká **veřejného financování**, hostící organizace ve světě využívají financování národních, federálních či regionálních orgánů státní správy zahrnující prostředky od ministerstev či národních fondů a programů na podporu mobility. V kontextu EU alokuje většina členských zemí na mobilitu umělců a profesionálů v KKO část svého veřejného rozpočtu a touto politikou státy podporují a podněcují kulturní mobilitu a mezinárodní dialog.

EU podporuje mezinárodní projekty a mobilitu umělců a kulturních pracovníků skrze tzv. komunitární programy a strukturální fondy EU určené pro čerpání členských států.

- Momentálně platnými **komunitárními programy** dotýkajícími se mobility jsou např. programy *Erasmus+*, *Erasmus pro mladé podnikatele*, *COSME*, *Horizont Evropa (2021-2027)* a zejména *Kreativní Evropa (2021-2027)*. Právě v rámci programu *Kreativní Evropa* a její části *Kultura* vznikl v roce 2022 oficiální program na podporu mobility umělců, tvůrců a kulturních profesionálů [Culture Moves Europe](#).
- V rámci **Evropských investičních a strukturálních fondů** existují národní operační programy zaměřené mimo jiné na rozvoj kulturního dědictví, podporu kulturně-komunitních center i udržitelných forem mobility. Patří mezi ně např. *Integrovaný regionální operační program (2021-2027)*, pracovní mobilita je řešena v *Operačním programu Zaměstnanost+*, *Operační program Jan Amos Komenský* se věnuje tématům výzkumu, vývoje a vzdělávání. Dále existují *Programy přeshraniční spolupráce* a *Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce Interreg* aj.

## PŘÍNOSY A DOPADY TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ

Společnými přínosy tohoto odvětví, které se vztahují na všechny aktéry zapojené do tvůrčích rezidenčních pobytů, ať už se jedná o účastníky rezidencí, hostitelskou organizaci, sponzory, místní komunitu či konkrétní destinaci jsou:

- profesionalizace a rozvoj talentu
- ekonomické přínosy pro všechny aktéry
- všeobecný kulturní rozvoj
- posilování dovedností a vytváření kapacit
- budování a rozvoj dlouhodobých vztahů
- zvyšování image a informovanosti

**Rezident** díky tvůrčímu rezidenčnímu pobytu nabývá příležitosti pro tvůrčí investice, inspiraci, rozvoj myšlenek a pochopení hlubšího kontextu, což vede k vývoji nových děl a obohacení vlastní tvorby. Rezidenční centra nabízí vysokou úroveň výzkumu, přístup k novým technologiím a partnerstvím. Rezidenti mnohdy získávají odborné a ekonomické benefity v podobě finanční podpory, ubytování, vybavení, profesionální zpětné vazby a šanci k rozvoji sítí, kontaktů a divácké obce. Díky tvůrčímu rezidenčnímu pobytu mohou rezidenti rozšířit své kulturní povědomí, kompetence i dovednosti.

**Hostící organizace** může získat zkušenosti a rozvíjet dlouhodobé vztahy i na mezinárodní úrovni. Přínosem je vytváření širší sítě mezinárodních umělců, kulturních organizací, sponzorů i diplomatických osobností napříč světem. Rezidenční centrum díky pozvaným umělcům pomáhá oživit místní kulturní scénu, obohatit program a oslovit tak i nové publikum. Zejména mezinárodní rezidenti pomáhají

posilovat image místa i zviditelnit region. Skrze nová partnerství dochází též ke generování příjmů a podpoře místní ekonomiky.

**Sponzorské organizace** se snaží rozšiřovat kulturní rozmanitost, podporovat mezikulturní dialog, pomoci v rozvoji umělecké obce či dané oblasti. Investoři mohou díky svým financím přispět ke kulturní diplomacii a tím upevnit obchodní a politické vztahy.

**Místní komunita** těží z příležitosti přímé spolupráce s umělci, participace v tvůrčím procesu, pořádání akcí nebo diváckého zážitku z programů pro veřejnost. Díla a projekty rezidentů mohou napomoci zlepšit kvalitu života místních, obnovit pocit sounáležitosti s danou lokalitou či podpořit podnikatelského ducha veřejnosti.

**Obecní, regionální či národní orgány veřejné správy** se mohou do rezidenčních projektů zapojit skrze financování, propagaci i evaluaci. Jak konstatuje sama EU (2016), tato participace jim může přinést zdokonalení organizačních schopností svých zaměstnanců, zlepšení image daného územního celku a zajistit ekonomicky úspěšnou dynamiku místa. Tím se potvrzuje pozitivní vliv na transformaci některých problémových oblastí a na nárůst podnikatelské činnosti poté, co města zapojila tvůrčí rezidenční pobyty do strategií regenerace. Rezidenční programy v památkově chráněných objektech a nevyužitých budovách oživují prostory, dávají smysl památkám a uvádějí je do ekonomického provozu, čímž přispívají k udržitelnosti kulturního dědictví pro další generace.

**V Evropě narůstá počet obcí, které chtějí být součástí nabídky rezidenčních programů. Místní správa a přední činitelé si stále více uvědomují pozitivní vnější vlivy tvůrčích rezidenčních pobytů, které ve městech a regionech přispívají:**

- k **posilování umění a kultury** v lokalitě, což vede k pestřejší kulturní nabídce pro obyvatele a turisty;
- k **regeneraci oblastí a sociální změně** – rezidenční centra v zanedbaných čtvrtích působí jako impuls pro podniky a kreativitu, což nakonec přispívá k obnově místa;
- k **začlenění komunity** – díky zapojení místních obyvatel a řešení sociálních otázek dochází k budování bezpečných prostorů, kreativních řešení a omezování patologických jevů;
- a k **mezikulturnímu dialogu** – „otevřená města s mezinárodním prospektem patří k tzv. 'kreativním městům', a v konečném důsledku přitahují zájem investorů, obchodní a hospodářské činnosti“ (EU, 2016).

**Tvůrčí rezidenční pobyty jsou důležitou součástí kreativního procesu i zahraniční mobility umělců a kulturních pracovníků. Umožňují rezidentům hlouběji porozumět hostitelským národům a kulturám a zároveň lépe pochopit vlastní identitu a kulturní zázemí. Kulturní rozmanitost a mezikulturní porozumění jsou obzvláště důležité v dobách politického a ekonomického napětí a zejména v čase, kdy veřejné mínění a postoje v celé Evropě periodicky vykazují známky kulturní nesnášenlivosti.**

## TRENDY OBORU

Tvůrčí rezidenční pobyty se v turbulentním 21. století vyvíjejí, využívají multidisciplinární přístupy, přijímají nové formáty, propojují umění s jinými disciplínami a odvětvími, čímž reagují na společenské výzvy. Při mapování situace v EU analyzovala pracovní skupina OMK některé změny ve způsobu strukturování programů a provozování rezidenčních center.

## NOVÁ PARTNERSTVÍ

Prvním trendem v problematice tvůrčích rezidenčních pobytů je dle EU (2016) vznik nových partnerství mezi jednotlivými aktéry. Partnerství je založeno na spolupráci a součinnosti a nastává pokud:

- přináší výhody všem zúčastněným stranám,
- dojde k (ne nutně finanční) investici všech stran a
- jde o vzájemné učení a/nebo předávání dovedností a znalostí.

Jedná se o vztah mezi těmi, kteří rezidenční pobyty financují, organizují, hostí, zprostředkovávají, umožňují jejich realizaci, nebo se jich účastní. Novými rezidenčními partnery mohou být i iniciativy mimo umělecký obor. Významnou roli v současnosti hrají též zprostředkovatelé, kteří vztahy a partnerství vyjednávají, i zastřešující sítě a platformy.

Vznik nových partnerství je dle EU (2016) podnícen mnoha kulturními, sociálními i ekonomickými vlivy jako např.:

- **Změny postupů a metod v umění:** umělecká tvorba sama o sobě vychází z konceptu spolupráce a participace, a je zároveň jejich výsledkem. Není proto divu, že rezidenční centra jsou vhodným místem nejen k tvorbě, ale i k budování a rozvoji partnerských vztahů. Umělecká práce se v dnešní době často přibližuje výzkumu, zabývá se sociálními, hospodářskými i environmentálními otázkami společnosti a řeší problémy převládající v jiných oborech (MK ČR, 2015a). Stírají se historické bariéry mezi jednotlivými žánry a uměleckými formami. Umělci různých oborů se učí navzájem, sdílejí know-how, více spolupracují a používají interdisciplinární přístup.
- **Rostoucí mezioborová spolupráce:** současná praxe ukazuje, že účastníci rezidenčních pobytů nespolupracují pouze s jinými umělci, ale i s profesionály z různých oborů a odvětví jako jsou vědci, pedagogové, sociální pracovníci, zaměstnanci veřejné správy, průmyslových či zemědělských podniků i obchodních korporací.
- **Finanční tlaky:** pro organizace působící v KKO je velkým stimulem sdílet náklady a zdroje různých subjektů a uzavírat kompromisní dohody.
- **Nové technologie a komunikační kanály:** zjednodušilo se síťování, vytváření kontaktů i hledání podobně smýšlejících hráčů pro výměnu zdrojů, podporu příležitostí a navázání partnerství.
- **Sociální a společenské dopady umění:** orgány státní správy si více uvědomují pozitivní vlivy umění na společnost, včetně např. dlouhodobých rezidenčních pobytů na rozvoj lokality, a stávají se důležitými finančními partnery KKO.
- **Propagace:** partneři rezidenčních center těží z lepšího povědomí a image, což je možné využít ve snaze přilákat talentované a kvalifikované kreativní pracovníky do různých územních celků a zvyšovat tak konkurenceschopnost.

## REZIDENCE JAKO ÚTOČIŠTĚ

Dalším trendem jsou dle EU (2016) rezidenční pobyty fungující na bázi solidarity, jako „útočiště“ pro umělce ze zemí, „*kteřé jsou postiženy konflikty nebo se vzpamatovávají z rozvratu a ve kterých neexistují struktury, jež by mohly podpořit umělecký rozvoj.*“ Mnoho utlačovaných umělců musí opustit své domovy v situaci, kdy se stane život ohrožujícím zůstat ve své zemi. Když se pro takový odchod rozhodnou, potřebují silné partnery za hranicemi vlastní země. Hostičí organizace tak mohou nabídnout azyl tvůrcům a kurátorům z postižených oblastí a poskytnout jim možnost tvůrčího rozvoje i bezpečné prostředí.

Jak už bylo výše zmíněno podle článku 13 a 14 *Všeobecné deklarace lidských práv* mají všichni lidé právo svobodně se pohybovat i využívat oprávněného azylu v jiných zemích. V mnoha zemích je však právo na volný pohyb omezováno či ohroženo, což má hluboký dopad na další základní lidská práva (Fellmann, 2015).

## UDRŽITELNOST A EKOLOGIE

Dnešní doba prohlubujících se globálních problémů jako jsou změny klimatu, globální oteplování, znečištění aj. vede k častější tvorbě rezidenčních programů zabývajících se ekologickými tématy. Rozšiřují se i nové pohledy na práci vedoucí k udržitelnosti životního prostředí. Negativní vliv cestování na planetu a tendence ke snižování uhlíkové stopy současně vytváří výzvu mobility umělců. Tématu tzv. „zelené mobility“ se věnuje např. nezisková organizace Julie's Bicycle (2011) v průvodci ekologicky udržitelnou mobilitou pro scénická umění: *Green Mobility: A guide to environmentally sustainable mobility for performing arts.*

## NOVÉ FORMY REZIDENČNÍCH POBYTŮ

Nové technologie, komunikační kanály, digitalizace i pandemická situace způsobená virem COVID-19 dala vzniknout **virtuálním rezidenčním pobytům**. Dále roste poptávka po **méně obvyklých rezidenčních pobytech** – na venkově, v netradičních prostorách, tematicky zacílené apod. Posledním zejména i ekonomickým trendem jsou častější **vícefázové residence**, kdy umělci tvoří jeden projekt na více rezidenčních místech a na výsledku tak participuje více partnerů, třeba i mezinárodních. Jedná se tak o specifickou kooperaci vedoucí k rozšíření možností týkajících se např. kofinancování, uměleckých vkladů, kulturní rozmanitosti aj. Dá se zde již hovořit o spoluprácích koprodukčního charakteru.

## MEZINÁRODNÍ SÍŤ

**Úspěchem rezidenčních programů může být mimo jiné míra budování a udržování sítě kontaktů. Síťování totiž posiluje vzájemný dialog a spolupráci, sdílení know-how i rozvoj umělecké scény.**

Rezidenční centra se po celém světě sdružují do tzv. networků a tvoří tak mezinárodní sítě. Takové iniciativy často identifikují problémy jednotlivých hostičích organizací, ale i systémových nedostatků, a hledají způsoby jejich řešení. „*Jsou i důležitou hybnou silou, vyvíjejí tlak na lokální a národní vlády, městské rady a poslance a v širším kontextu i na celé finanční mechanismy*“ (Petrová, 2006). Jako zastřešující organizace argumentují výsledky a potřeby oboru, ale slouží také jako zdroj informací pro

umělce, provozovatele rezidenčních center, odbornou i veřejnou obec. Existuje též mnoho databází, webových rozcestníků či uskupení mapujících rezidenční příležitosti v rámci jednotlivých států i s mezinárodním přesahem. Níže jsou uvedeny příklady zastřešujících sítí, platforem, zájmových či informačních sítí.

## **RES ARTIS**

Res Artis je mezinárodním networkem sdružujícím poskytovatele tvůrčích rezidenčních pobytů z celého světa. Od svého vzniku v roce 1993 se jeho členská základna rozrostla na více jak 550 členů ze 75 zemí a je tak největší organizací svého druhu. Členy spojuje vize být celosvětovou profesní organizací pro tvůrčí rezidenční pobyty, zasazující se o udržitelnost a rozvoj oboru skrze propojování a umožňování profesního rozvoje členských organizací. Od roku 2003 funguje Res Artis jako nadace registrovaná v Nizozemí s aktuální základnou v Austrálii.

## **ARTIST COMMUNITIES ALLIANCE**

Tato aliance, donedávna zvaná „*Alliance of Artists Communities*“, je mezinárodní asociací tvůrčích rezidenčních pobytů. Vznikla v roce 1992 z iniciativy MacArthurovy nadace na podporu tvůrčích komunit s cílem zlepšit prostředí, ve kterém je podněcován tvůrčí proces a invence, jakožto zdroj lidského pokroku. V současné době má aliance více než 400 členů čítající organizace i jednotlivce převážně z USA, ale i ostatních zemí z celého světa.

## **PÉPINIÈRES EUROPÉENNES DE CRÉATION**

Organizace, dříve činná pod názvem „*Pépinières européennes pour jeunes artistes*“, podporuje mobilitu a tvorbu mladých umělců za účelem jejich profesionalizace na evropské a mezinárodní kulturní scéně. Jedná se o neziskovou organizaci sídlící ve Francii, která funguje na bázi mezinárodního networku čítajícího na 200 partnerských organizací z 32 zemí. Organizace je otevřená všem současným uměleckým disciplínám a zvláštní pozornost přikládá inovativním hybridním tvůrčím postupům, uměleckým jazykům i digitálním kulturám.

## **TRANS ARTISTS**

Trans Artists je nadace založená v Nizozemsku roku 1997, která se snaží podněcovat mobilitu zejména v Nizozemí, ale i v mezinárodním měřítku. S tvůrčími profesionály sdílí informace, odborné znalosti a zkušenosti v oblasti rezidenčních pobytů a dalších mezinárodních příležitostí krátkodobé mobility. Na rozdíl od Res Artis je zde na problematiku rezidenčních pobytů nahlíženo perspektivou samotných umělců. Pro ty slouží webové stránky jako databáze více než 1500 aktuálních příležitostí a výzev k podávání přihlášek na tvůrčí rezidenční pobyty z celého světa.

# ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ V ČR

V ČR je obecně velmi rozšířená a diverzifikovaná kulturní infrastruktura. V současnosti zde existuje řada nevládních neziskových organizací, které spravují, zprostředkovávají či přímo poskytují rezidenční programy a provozují rezidenční centra. Kromě pražských divadel a kulturních center, která též poskytují tvůrčí rezidenční pobyty, se velké procento rezidenčních center nachází i v regionálních oblastech, a to jak v kulturně významných místech, tak i v malých obcích a rurálních oblastech.

Obor tvůrčích rezidenčních pobytů se obligátně potýká s mnohými problémy jako je absence respektované definice tvůrčích rezidenčních pobytů, chybějící statistická data, nedostatek finančních prostředků a neadekvátní systémy a nástroje podpory, malá míra otevřenosti ze strany místních samospráv i pochopení širší veřejnosti atd. I přesto lze však vnímat systematický rozvoj a vědomou stimulaci souvisejících činností jako kontinuální od roku 1989, a to v návaznosti na historické a zahraniční vzory.

Nejvíce rezidenčních pobytů je realizováno tradičně v oboru vizuálního umění, rezidence pro oblast divadla, tance a literatury se stále více rozvíjejí a nejméně rezidenčních míst a programů je aktuálně určeno hudebním oborům (Petrová, 2010). Vznikají však podpůrné platformy a networky a stále více na sebe v tomto směru upozorňují aktivity z oblasti scénických umění. Právě v oblasti performativních umění a literatury patří ČR mezi jednu z pěti zemí EU (spolu s Francií, Španělskem, Švédskem a Německem), které nabízí nejvíce příležitostí ke kulturní mobilitě (On the Move, 2019).

## TYOLOGIE TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ

Lze říci, že v souladu s dříve zmíněnou klasifikací EU jsou v ČR nejčastěji tvůrčí rezidenční pobyty pro scénická umění poskytované **uměleckými institucemi a festivaly**, popřípadě samotnými **umělci**. „**Klasický**“ typ tvůrčího rezidenčního pobytu, jak jej chápe EU, do nějž investují vlády a mezinárodní fondy, v ČR obvyklý není. Státem zřízené rezidenční centrum zde není, nejbližší se tomuto formátu blíží tvůrčí rezidenční program Institutu umění – Divadelního ústavu (dále jen IDU). Tvůrčí rezidenční pobyty určené pro projekty ve fázi **výzkumu** stejně jako **tematické rezidenční pobyty** následují trend a stoupají zde na četnosti. Velká část rezidenčních center apeluje na výzkum a kvalitní, dlouhodobou přípravu projektů a kritizuje systémový tlak na produkci scénických projektů. V českém prostředí se rozvíjí i tzv. **manažerské rezidenční pobyty** specializované na soustředěnou práci profesionálů v KKO. **Mezioborové rezidenční pobyty** v ČR příliš časté nejsou, přesto lze identifikovat progresivní příklady této praxe.

- V ČR jsou rozšiřujícím se fenoménem tvůrčí rezidenční pobyty provozované v **historických budovách**, jako jsou hospodářská stavení, statky, chalupy, historické obytné domy aj. Občanská společnost se snaží oživit tato místa kulturním programem a uvádět je do ekonomického

provozu. Majitelé těchto prostor se v mnohých případech rozhodli poskytovat tvůrčí rezidenční pobyty z důvodu podpory umělecké činnosti a rozvoje tvorby, zvýšení kulturní nabídky v lokalitě, někdy se jedná o vlastní podnikatelský záměr majitelů a rozvoj potenciálu místa. Taková rezidenční centra vznikají často mimo městské struktury v rurálním prostředí.

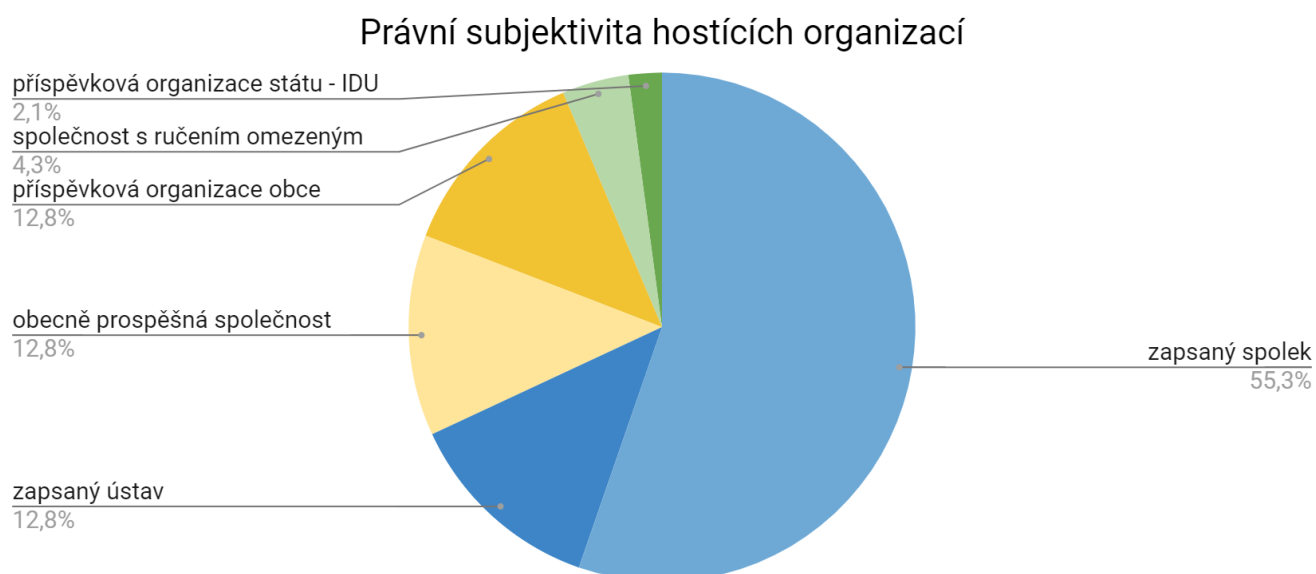
- Rezidenční centra se nachází například v **zámcích, lázních, barokních budovách i důležitých kulturních a průmyslových památkách.**
- Pro **divadla a multikulturní centra** bývá provozování tvůrčích rezidenčních pobytů spíše doplňkovou činností, neboť se většinou primárně zaměřují na poskytování programu pro veřejnost. Profesionální divadla mnohdy nemají volné kapacity pro poskytnutí prostoru v průběhu sezóny, ale tvůrčí rezidenční pobyt poskytují alespoň mimo divadelní sezónu. To je však příznačné spíše pro divadla stagionového typu než pro divadla s vlastním souborem. Je zcela standardní, že každé divadlo i kulturní centrum má odlišnou strategii a dramaturgii.
- V ČR dochází k rozvoji tzv. **uměleckých rezidenčních domů**, tedy rezidenčních center sloužících primárně pro realizaci tvůrčích rezidenčních pobytů. Takovým příkladem je rezidenční dům POD JAVORY v Komařicích, Naplaveno ve Stružinci, Stodola Drozdov či nově vznikající Cabin Studio v Pěčicích. Blízkým příkladem je i Švestkový dvůr v Malovicích, který je zároveň sídlem Divadla Continuo nebo centrum pro nový cirkus CIRQUEON, jehož aktivity jsou zaměřené i na vzdělávání.
- Rozšiřují se též **kreativní laboratoře a huby**, které slouží umělcům k výzkumu a tvorbě a tvůrčí rezidenční pobyty jsou pravidelnou součástí nabídky, přestože nejsou primární činností.

/ Podrobněji je typologie hostičích organizací rozebrána v diplomové práci **kap. 2.3.**

## HOSTÍČÍ ORGANIZACE V ČR

V ČR bylo identifikováno přes **40 organizací**, které poskytují tvůrčí rezidenční pobyty. Jedná se převážně o nestátní neziskové organizace s právní subjektivitou spolek, méně je potom ústavů, obecně prospěšných společností a pouze 15 % organizací je zřizovaných. Jejich výčet najdete v tabulkách níže.

Graf 1 Právní subjektivita hostičích organizací v ČR



Obor se v ČR v roce 2020 dočkal online portálu s názvem **ART-IN-RES**, který mapuje hostící organizace poskytující tvůrčí rezidenční pobyty pro scénická umění v ČR. Díky němu se mohou umělci lépe propojit s rezidenčními centry a nacházet příležitosti v podobě otevřených výzev rezidenčních programů pro obory divadlo, tanec a performance. Hostícím organizacím slouží web ke zveřejňování otevřených výzev a novinek z oboru. Stránky jsou zároveň vstupní bránou pro zahraniční umělce a profesionály z KKO, kteří hledají základní informace o uměleckém provozu a rezidenční praxi v ČR. Provozovatelem portálu a garantem souvisejícího rezidenčního programu je Nová síť z. s.

Aktuálně je v databázi přes 30 poskytovatelů tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění a portál ART-IN-RES je otevřen pro registraci dalších subjektů. Většina registrovaných rezidenčních center realizuje ve větší či menší míře formalizovaný rezidenční program poskytující umělcům a někdy též pracovníkům v KKO vymezený čas a prostor na soustředěnou práci. Přibližně polovina z nich nabízí i ubytování v rezidenčním objektu nebo spolupracuje s třetím subjektem. V některých případech jsou nabízené služby širší a zahrnují např. podporu propagace, kurátorskou či dramaturgickou pomoc, propojení s místní komunitou či odborníky, příspěvek na náklady spojené s rezidenčním pobytem, zajištění stravy apod. Přibližně třetina organizací vypisuje vlastní výzvy pro podávání žádostí o tvůrčí rezidenční pobyt. Některé programy jsou otevřené mezinárodní spolupráci, jiné jsou určeny jen pro lokální žadatele. Strategie a širší podpory jednotlivých center stejně jako úroveň managementu je různorodá.

Tabulka 1 Hostící organizace registrované v ART-IN-RES

Rezidenční subjekt	Provozovatel	Obec
Bohatická Rychta	GOGLMOGL produktion, z. s.	Bohatice
Bohemia Farmstudio	Farmstudio, z. s.	Vysoká
Bubec	Bubec, o. p. s.	Praha 5
Cabin Studio	Studio Hrdinů, z. s.	Pěčice
Cirqueon	CIRQUEON, z. ú.	Praha 4
CO.LABS	BuranTeatr z. s.	Brno
Comoedien-Haus Kuks	Theatrum Kuks z. s.	Kuks
Cross Attic	Paradox, z. s.	Praha 7
DIOD	Tělocvičná jednota Sokol Jihlava	Jihlava
Divadlo Kolowrat	ArtWay, z. s.	Praha 1
Divadlo na cucky	DW7, o. p. s.	Olomouc
Divadlo X10	Divadlo X10 z. s.	Praha 1
Hraničář	Veřejný sál Hraničář, spolek	Ústí nad Labem
Káznice	TIC BRNO, p. o. / Tripitaka z. s.	Brno



Klub Letka	KLUB LETKA, z. s.	Praha 7
Komunitní centrum Blatná	Centrum kultury a vzdělávání Blatná, p. o.	Blatná
Kredance	Kredance, z. s.	České Budějovice
Městské divadlo Varnsdorf	Městské divadlo Varnsdorf, p. o.	Varnsdorf
MOVE Ostrava	MOVE Ostrava z. s.	Ostrava
Moving Station	Johan, zapsaný ústav	Plzeň
Naplaveno	Naplaveno, z. s.	Stružinec
OFFCITY	Offcity z. s.	Pardubice
REZI.DANCE	REZI.DANCE v lese z. s.	Komařice
SE.S.TA – Zámek Žďár nad Sázavou	Centrum choreografického rozvoje SE.S.TA, z. s.	Žďár nad Sázavou
Sladovna Písek	SLADOVNA PÍSEK o. p. s	Písek
Stodola DROZDOV	Loco: Motion, z. s.	Drozdiv
Studio ALTA	ALT@RT, z. ú.	Praha 8
Švestkový Dvůr	Švestkový Dvůr, z. s.	Malovice
Tančírna v Račím údolí	Obec Bernartice	Javorník
tep39	Prostor39 s. r. o. / Kachní spolek, z. s.	Praha 3
UFFO	Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas, p. o.	Trutnov
Valdštejnská lodžie	Valdštejnské imaginárium, z. ú.	Jičín
Velvarská kostka	Velvarská Kostka z. s.	Velvary
Zámek Luhačovice	Luhovaný Vincent z. s.	Luhačovice

Zdroj: ART-IN-RES, webové stránky institucí, zpracování vlastní

Dalšími hostíci organizacemi, které poskytují rezidenční pobyty pro scénická umění, ale nejsou zaregistrované v portálu ART-IN-RES, jsou např. některé pražské divadelní scény.

Tabulka 2 Hostící organizace neregistrované v ART-IN-RES

Rezidenční subjekt	Provozovatel	Obec
Divadlo Archa	Divadlo Archa, o. p. s	Praha 1
Divadlo LETÍ	Divadlo LETÍ, z. s.	Praha 7
Divadlo NoD	DEAI Setkání, z.s.	Praha 1
Egon Schiele Art Centrum	Egon Schiele Art Centrum o. p. s. / IDU s. p. o.	Český Krumlov
INDUSTRA STAGE	Vaizard, z.ú.	Brno
Jatka 78	Jatka 78, z. ú.	Praha 7
Komedie	Městská divadla pražská, p. o.	Praha 1
MeetFactory	MeetFactory, o. p. s.	Praha 5
Palác Akropolis	ART FRAME Palác Akropolis, s. r. o.	Praha 3
Petrohradská kolektiv	Petrohradská kolektiv, z. s.	Praha 10

Zdroj: webové stránky institucí, zpracování vlastní

## FINANCOVÁNÍ TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ

Co se týká financování, doposud v ČR neexistuje jednotná systematická podpora tvůrčích rezidenčních pobytů z veřejných zdrojů. V současnosti lze čerpat z dotačních programů **MK ČR** na podporu kulturních aktivit, mezinárodní spolupráce, mobility apod. Umělci mohou žádat na vznik svých projektů a hostící organizace na celoroční provoz, či produkci konkrétních projektů. MK ČR též poskytuje jednotlivcům příspěvky na tvůrčí nebo studijní účely prostřednictvím stipendijního programu.

V roce 2022 byly spuštěny některé změny v dotačním systému MK ČR, které se bezprostředně týkají i podpory tvůrčích rezidenčních pobytů. Hybatelem jsou především možnosti NPO – plánu reformy a investic, které ČR a další členské státy EU realizují s využitím prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost (RRF). Reformu dotačního systému lze tedy očekávat během let 2024/25.

- Dle CzechMobility.Info plyne na podporu mezinárodní umělecké spolupráce největší objem finanční podpory v ČR ze **státních zdrojů**, tedy z MK ČR. To největším dílem podporuje své resortní instituce, **státní příspěvkové organizace**, které zřizuje a přispívá na jejich činnost. Skrze tyto kulturní instituce stát podporuje projekty zahraniční kulturní spolupráce, rezidenční pobyty i mobilitu umělců a kulturních pracovníků (například IDU, Česká centra – v gesci MZV).
- Některé projekty zahraniční spolupráce v kultuře jsou na úrovni státu podporované i **Ministerstvem zahraničních věcí ČR** (dále jen MZV) a **Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR**.

- Přímá finanční podpora projektů scénických umění s mezinárodním přesahem realizovaných nestátními neziskovými organizacemi v kulturním sektoru probíhá prostřednictvím výběrových **dotačních řízení** a skrze **Státní fond kultury**.
- Na úrovni **územní samosprávy** je přímá podpora tvůrčích rezidenčních pobytů a kulturní mobility minimální. Výjimku tvoří **hlavní město Praha**, které skrze svůj grantový systém dotuje množství projektů týkajících se kulturní mobility, včetně rezidenčních pobytů. V roce 2022 vznikl nový dotační program na podporu tvůrčích rezidenčních pobytů i ve městě **Plzeň**. Také v **Královéhradeckém** a **Jihočeském kraji** vznikl dotační program na podporu tvůrčích rezidenčních pobytů, čímž by mohly být inspirací i dalším krajům. Jejich trvání však není zatím pevně ukotveno.
- Dalšími zdroji podpory jsou **fondy, nadace či programy** určené na podporu mezinárodní spolupráce a mobility spolu s tvůrčími rezidenčními pobyty. Jsou jimi např. **Mezinárodní visehradský fond, Česko-německý fond budoucnosti či Goethe-Institut**. Specifickou roli zde hrají i zprostředkovatelé rezidenčních pobytů. Příkladem je nezisková organizace **Nová síť z. s.**, která v rámci rezidenčního programu ART-N-RES poskytuje finanční podporu jak straně rezidentů tak hosticím organizacím, což je v ČR ojedinělé. Podporu rezidenčních center je možné získat i od subjektů věnujících se rozvoji komunitního života v ČR. Jedním z příkladů je **Nadace via**, která podporuje zajímavé komunitní projekty a usiluje o rozvoj filantropie.
- Některé hosticí organizace využívají i **soukromých zdrojů** od individuálních dárců, mecenášů či sponzorů.
- V neposlední řadě je možné využít zdroje podpory v podobě práce **dobrovolníků** sdružených např. v organizaci Tamjdem či INEX aj.
- Na podporu mobility umělců a kulturních pracovníků včetně tvůrčích rezidenčních pobytů je možné čerpat i dříve zmíněné komunitární programy a strukturální fondy EU, Fondy EHP a Norska a jiné **zahraniční zdroje**.

/ **Případová studie** včetně identifikace problémů a návrhů řešení v diplomové práci **kap. 3**

/ **Analýza finančních nástrojů** podpory tvůrčích rezidenčních pobytů na státní úrovni v **příloze č. 1**

/ **Analýza výsledků dotazníkového šetření:** potřeby, očekávání a překážky pro realizaci tvůrčích rezidenčních pobytů v **příloze č. 2**

# ZÁVĚR



**Obor tvůrčích rezidenčních pobytů prochází od počátku 21. století značným vývojem. Nachází nové formy a reaguje na změny dynamického prostředí, trendy živého umění a potřeby umělců/umělkyně a pracovníků KKO. I přesto, že jsou tvůrčí rezidenční pobyty hojně využívaným nástrojem podpory tvorby, kulturní mobility, diplomacie a mezinárodní spolupráce s mnoha pozitivními externalitami, stále se potýkají s nedostatečným zastoupením, pochopením a podporou na úrovni politik, strategií a programů příslušných municipálních, regionálních, národních i nadnárodních orgánů.**

Na úrovni EU si mobilita umělců a kulturních pracovníků díky tlaku odborníků a reprezentativních organizací svoji důležitost obhájila a je např. jednou z priorit *Evropské agendy pro kulturu* i jako součást *Pracovních plánů pro kulturu*. V roce 2022 vznikl oficiální program na podporu kulturní mobility *Culture Moves Europe*. I v ČR došlo za poslední desetiletí k proměnám trendů v oblasti performativního umění a značnému rozvoji tvůrčích rezidenčních pobytů. V aktuální *Státní kulturní politice 2021-2025+* jsou již rezidenční pobyty chápány jako důležitý nástroj rozvoje živého umění. MK ČR se v dokumentu zavazuje systematicky rozvíjet a podporovat decentralizaci i internacionalizaci kultury a více se zapojit do celosvětového kulturního dialogu. Na roky 2022-2025 se podařilo prosadit i podpůrné mechanismy tvůrčích rezidenčních pobytů díky finanční podpoře EU prostřednictvím Národního plánu obnovy.

Rezidenční pobyty jsou v českém prostředí uměleckou a kulturní obcí vyhledávaným a potřebným nástrojem profesního rozvoje, což jde vidět na převaze poptávky po rezidenčních pobytech nad dostupnými kapacitami nabídky. Z činnosti rezidenčních center těží umělecká, kulturní a divácká obec spolu s místními komunitami v rozmanitém společenském a geografickém měřítku. Pozitivní dopady se projevují oživením místního kulturního života i regenerací lokality a regionu. Rezidenční centra představují důležitou součást kulturní krajiny a měly by se stát základní vybaveností kulturní infrastruktury každého regionu. Síť českých rezidenčních center je poměrně široká a je třeba posilovat kapacity a rozvoj stávajících organizací i prostřednictvím dostupnějších investičních možností, případně se zaměřit na tzv. slepá místa kulturní mapy ČR a iniciovat rezidenční programy zde. V souladu s udržitelnými principy není žádoucí stavět rezidenční centra tzv. na zelené louce, ale naopak maximálně využít potenciál stávajících organizací či nevyužívaných budov. Klíčová je profesionalizace a udržitelnost, a to zejména prostřednictvím stabilní podpory – víceleté granty a investiční podpora.

Lze rovněž shrnout a zdůraznit, jak důležité je respektovat a zachovat regionální, kulturní a strukturální rozmanitost hostících organizací spravujících rezidenční centra či programy, stejně jako pestrost ve strategiích a modelech fungování tvůrčích rezidenčních pobytů. Otevřenost konceptu umožňující reagovat na změny je v dnešní turbulentní době žádoucí. Pro rozvoj oboru je důležité šířit osvětu

o významu a přínosech tvůrčích rezidenčních pobytů směrem k veřejnosti, odborné obci, tvůrcům politik a strategií a implementovat dlouhodobý systém finanční podpory. Žádoucí je vytvořit podmínky zdravého a svobodného rozkvětu oboru tvůrčích rezidenčních pobytů a decentralizace kultury, nikoliv standardizovaných a unifikovaných postupů. Zároveň je potřeba dbát na udržitelný přístup kulturní mobility a vnímat její pozitivní i negativní dopady na společnost.

Jestliže rezidenční centra v podobě neziskových organizací, které Úřad vlády ČR (2021) považuje za silné partnery státu, naplňují potřeby občanů a poskytují služby, na které sama veřejná správa nestačí (Úřad vlády ČR, 2015), potřebují být pro efektivní fungování veřejnou správou akceptovány, podporovány a vést s ní otevřený dialog. Nechápe-li úřední aparát význam tvůrčích rezidenčních pobytů, jen těžko může organizace v lokalitě dlouhodobě existovat. Dialog a kooperace mezi státní správou, samosprávou, zřizovanými organizacemi a nezávislými subjekty je základním předpokladem k rozvoji oboru.

V českém prostředí chybí statistická data a hlubší analýzy KKS. Tato studie může sloužit pro samotné zviditelnění problematiky tvůrčích rezidenčních pobytů a jako výchozí materiál, na který je potřeba navázat dalšími studii a výzkumem. V tématu je velký potenciál, rezidenční centra spolu s dalšími ohnisky kultury mohou pomoci rozvoji společnosti a ekonomiky. Naráží-li na legislativní, administrativní a regulační bariéry spolu s nejednotným přístupem bez koncepce a systémové podpory, nebude potenciál rozvoje ve společenském, ekonomickém, kulturním ani geografickém kontextu skrze tvůrčí rezidenční pobyty naplněn. Věříme, že i tato studie přispěje ke zlepšení stavu podpory tvůrčích rezidenčních pobytů a celkově ke změně kulturní praxe a podmínek umělců a kulturních pracovníků v ČR.



# POUŽITÁ LITERATURA

Artists Communities Alliance. (2021). *About*. [vid. 2021-11-07]. Dostupné z:

<https://artistcommunities.org/about>

Bakule, J., Marošková, T., Peřinka, P. et al. (2021). *Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví. Česko, Praha: Ministerstvo kultury České republiky*. [vid. 2022-10-03]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/strategie-rozvoje-a-podpory-kko-cs-1301>

CzechMobility.Info. (n.d.). *Zdroje podpory*. [vid. 2021-09-30]. Dostupné z:

<https://www.czechmobility.info/cs/temata/financni-podpora-zahranicni-kulturni-spoluprace/podpora-zahranicni-kulturni-spoluprace>

Česká centra. (n.d.-a). *Kurátorské cesty*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z:

<https://www.czechcentres.cz/about-us/aktivity-ceskych-center-v-cr>

Česká centra. (n.d.-b). *O nás*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z: <https://www.czechcentres.cz/about-us>

Česká centra. (n.d.-c). *Umělecké rezidence*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z:

<https://paris.czechcentres.cz/projekty/umelecke-rezidence>

Česko-německý fond budoucnosti. (2021). *Kultura*. [vid. 2021-10-25]. Dostupné z:

<https://fb.cz/co-podporujeme/kultura/>

Daubeuf, C., Pletosu, T., Kern, P. & Gall, A. (2018). *Mobility of artists and culture professionals. Towards a European policy framework: research for CULT Committee*. Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2861/439222.

European Commission. (2006, 11 December). *2006: A boost for workers' mobility, but challenges lie ahead*. [Press release]. IP/06/1723. Brussels, Belgium: European Commission. [vid. 2021-04-15].

Dostupné z: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP\\_06\\_1723](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_06_1723)

European Commission. (2011, 11 December). *Information Standards for the Mobility of Artists and Cultural Professionals. Expert Group on Mobility Information Standards convened by the European Commission*. Brussels, Belgium: European Commission. [vid. 2021-04-15]. Dostupné z:

[https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/mobility-info-standards\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/mobility-info-standards_en.pdf)

European Commission. (2022). *Culture Moves Europe*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z:

<https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/culture-moves-europe>

European Union. (1995-2021). *Mobility of artists and cultural professionals*. [vid. 2021-04-15]. Dostupné z:

<https://ec.europa.eu/culture/policies/selected-themes/mobility-artists-and-cultural-professionals>

European Union. (2012, June). *Report on Building a Strong Framework for Artists' Mobility: Five Key Principles: European Agenda For Culture Work Plan For Culture 2011-2014*. Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg: Publications Office of the European Union. [vid. 2021-04-06]. Dostupné z:

[https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/artist-mobility-report\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/artist-mobility-report_en.pdf)

European Union. (2014, March). *Policy Handbook on Promoting Creative Partnerships. European agenda for culture: work plan for culture 2011-2014*. Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg: Publications Office of the European Union. [vid. 2021-04-06]. Dostupné z:

[https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/creative-partnerships\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/creative-partnerships_en.pdf)

European Union. (2016). *Policy Handbook on Artists' Residencies. European agenda for culture: work plan for culture 2011-2014*. Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2766/199924.

European Union. (2021a). *Creative Europe 2021-2027*. Luxembourg. Grand Duchy of Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2766/794740.

European Union. (2021b). *Horizon Europe Strategic Plan (2021 – 2024)*. Luxembourg. Grand Duchy of Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2777/083753

Fellmann, L. (Ed.) (2015). *Res Artis Artist Residency Handbook 2015*. [vid. 2021-05-25]. Dostupné z: <https://resartis.org/wp-content/uploads/2019/06/Res-Artis-Artist-Residency-Handbook-2015.pdf>

Havlíčková, Š. (2018, 24. květen). *Program rozvoje kultury města Plzně na období 2020-2030*. [vid. 2022-12-01]. Dostupné z:

<https://www.plzen.eu/urad/verejne-dokumenty/koncepcni-dokumenty/clanky/program-rozvoje-kultury-mesta-plzne-na-obdobi-2020-2030.aspx>

Institut umění – Divadelní ústav. (2017). *Institut umění*. [vid. 2021-10-20]. Dostupné z:

<https://www.idu.cz/cs/o-nas/institut-umeni>

International Visegrad Fund. (2022). *Performing Arts Residency*. [vid. 2022-12-01]. Dostupné z:

<https://www.visegradfund.org/apply/mobilities/performing-arts-residency/>

i-Portunus. (n.d.). *About the programme*. [vid. 2021-10-06]. Dostupné z:

<https://www.i-portunus.eu/about-the-programme/general-information/>

Julie's Bicycle. (2011). *Green Mobility A guide to environmentally sustainable mobility for performing arts*. [vid. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://on-the-move.org/files/Green-Mobility-Guide.pdf>

Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. (2016). *Úřední věstník Evropské unie*, 59(C 202/01), 1-388. Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=LV>

Královéhradecký kraj. (2010). *Rezidence v oblasti kultury – Dotační program Královéhradeckého kraje*. [vid. 2021-10-22]. Dostupné z:

<https://dotace.kr-kralovehradecky.cz/dotace/Modules/DOTISKUHK/Pages/Public/ProjectList.aspx?Id=7>

Královéhradecký kraj. (2021, květen). *Strategie rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví Královéhradeckého kraje 2022–2030: návrhová část*. ONplan lab. [vid. 2022-12-01]. Dostupné z:

<https://www.prokreativitu.cz/strategie-vystupy>

Lehman, K. (2017). Conceptualising the value of artist residencies: a research agenda. *Cultural Management: Science and Education*, 1(1), 9-18. doi:10.30819/cmse.1-1.01

Magistrát hlavního města Prahy. (2022, 9. květen). *Program podpory v oblasti kultury a umění pro jednoleté dotace v roce 2023 a pro víceleté dotace na léta 2024 - 2027*. [vid. 2022-12-01]. Dostupné z: [https://kultura.praha.eu/public/71/dd/36/3421483\\_1226777\\_PROGRAM\\_PODPORY\\_KUL\\_PRO\\_JEDNOLETE\\_DOTACE\\_V\\_ROCE\\_2023\\_A\\_PRO\\_VICELETE\\_DOTACE\\_NA\\_LETA\\_2024\\_2027.pdf](https://kultura.praha.eu/public/71/dd/36/3421483_1226777_PROGRAM_PODPORY_KUL_PRO_JEDNOLETE_DOTACE_V_ROCE_2023_A_PRO_VICELETE_DOTACE_NA_LETA_2024_2027.pdf)

Ministerstvo kultury České republiky. (n.d.). *Národní plán obnovy*. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/narodni-plan-obnovy-cs-2907>

Ministerstvo kultury České republiky. (2015a). *Koncepce podpory umění v ČR na léta 2015-2020*. Česko, Praha: Ministerstvo kultury České republiky. [vid. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/koncepce-podpory-umeni-v-ceske-republice-na-leta-2015-az-2020-1279.html>

Ministerstvo kultury České republiky. (2015b). *Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)*. Česko, Praha: Ministerstvo kultury České republiky. [vid. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>

Ministerstvo kultury České republiky. (2021). *Státní kulturní politika 2021–2025+*. Česko, Praha: Ministerstvo kultury. [vid. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022a, 1. září). *NPO – Status umělce/umělkyně – Výzva č. 5/2022 Mobilita II*. [vid. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/narodni-plan-obnovy-status-umelce-vyzva-c-5-mobilita-ii-cs-2889>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022b). *Program státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-vyberoveho-rizeni-na-rok-2022-cs-2792>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022c, 3. říjen). *Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: Individuální tvůrčí a studijní projekty*. [vid. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/rozvoj-kompetenci-pracovniku-kks-individualni-tvurci-a-studijni-projekty-cs-2946>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022d, 1. září). *Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: projekty mezinárodní umělecké a odborné spolupráce v ČR*. [vid. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/rozvoj-kompetenci-pracovniku-kks-projekty-mezinarodni-umelecke-a-odborne-spolu-prace-v-cr-cs-2950>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022e). *Výběrové řízení na poskytnutí příspěvků ze státního rozpočtu na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti profesionálního umění*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-2023-cs-2937>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022f). *Výzva k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení programu „Kulturní aktivity“ na podporu projektů profesionálního divadla na rok 2023*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberova-dotacni-rizeni-na-rok-2023-cs-2897>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022g). *Výzva k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení programu „Kulturní aktivity“ na podporu projektů profesionálního tance, pohybového a nonverbálního umění na rok 2023*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberova-dotacni-rizeni-na-rok-2023-cs-2897>



- Ministerstvo kultury České republiky. (2022h). *Výzva k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení v Programu státní podpory festivalů profesionálního umění*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberove-dotacni-rizeni-na-rok-2023-prijimame-zadosti-cs-2928>
- Ministerstvo financí Česká republika. (2021). *Základní informace. Fondy EHP a Norska*. [vid. 2021-10-20]. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/kultura/zakladni-informace>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2021a). *Komunitární programy*. [vid. 2021-10-06]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/k/komunitarni-programy>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2021b). *Programy*. [vid. 2021-10-06]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2021c). *Více o fondech*. [vid. 2021-10-06]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/informace-o-fondech>
- Nadace Via. (2015–2021). *Vytváříme místa, kde je radost žít*. [vid. 2021-09-30]. Dostupné z: <https://www.nadacevia.cz/>
- Nadace Život umělce. (2021). *O nadaci*. [vid. 2021-10-25]. Dostupné z: <https://www.nadace-zivot-umelce.cz/o-nadaci/>
- Nová síť. (2022a). *ART-IN-RES: Rezidence*. [vid. 2022-10-22]. Dostupné z: <https://artinres.cz/rezidence/>
- Nová síť. (2022b). *O nové síti*. [vid. 2022-10-22]. Dostupné z: <https://www.novasit.cz/nova-sit>
- On the Move. (2017). *Guide to Funding Opportunities for the International Mobility of Artists and Culture Professionals – Czech Republic*. [vid. 2021-04-06]. Dostupné z: [https://www.czechmobility.info/dokumenty/guide\\_mobility-funding-guide-cz-2018.pdf](https://www.czechmobility.info/dokumenty/guide_mobility-funding-guide-cz-2018.pdf)
- On the Move. (2019, March 31). *Mobility Scheme for Artists and Culture Professionals in Creative Europe countries: Operational study*. Brussels, Belgium: On the Move. [vid. 2021-10-01]. Dostupné na: <https://www.i-portunus.eu/wp-fuut/wp-content/uploads/2019/09/OS-final.pdf>
- Petrová, P. (2006). *Rezidenční pobyty v oblasti umění v České republice a v zahraničí – historie, současná situace, doporučení*. Praha, Česko: Institut umění – Divadelní ústav. Dostupné z: <https://www.culturenet.cz/coKmv4d994Swax/uploads/2014/11/Rezidencni-pobyty-v-oblasti-umeni-.pdf>
- Petrová, P. (2010). *Překážky mobility v oblasti kultury*. Praha, Česko: Institut umění - Divadelní ústav.
- Raabová, T., Jetelová, T. & Špaček, O. (2022, květen). *Strategie rozvoje kultury a kreativních odvětví města České Budějovice 2023–2035*. Dostupné z: <https://www.budejovice2028.eu/files/kulturni-strategie-cb-digital-web-export.pdf>
- Res Artis – Worldwide Network of Arts Residencies. (2019a). *Advocacy*. [vid. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://resartis.org/res-artis-advocacy/>
- Res Artis – Worldwide Network of Arts Residencies. (2019b). *Discover quality arts residencies*. [vid. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://resartis.org/>

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Nová evropská agenda pro kulturu {SWD(2018) 167 final} (COM(2018) 267 final). (2018). Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0267&from=CS>

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Sdělení o evropském programu pro kulturu v globalizovaném světě {SEK(2007) 570} (KOM/2007/0242 v konečném znění). (2007). Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0242&from=CS>

The Office of the High Commissioner for Human Rights. (1996-2022). *Universal Declaration of Human Rights - Czech*. USA, New York: United Nations Information Centre. [vid. 2022-09-15]. Dostupné z:

<https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/czech-cesky>

Transartists. (n.d.-a). *About Dutch Culture/TransArtists*. [vid. 2021-11-07]. Dostupné z:

<https://www.transartists.org/en/about-dutchculture-transartists>

Transartists. (n.d.-b). *Artist-in-Residence History*. [vid. 2021-05-28]. Dostupné z:

<https://www.transartists.org/en/artist-residence-history>

Transcultures Europe – Pépinières de création. (n.d.) *About*. [vid. 2021-11-07]. Dostupné z:

<http://pepinieres.eu/en/about/>

UNESCO. (2005). *Úmluva UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů*. [vid. 2021-04-15]. Dostupné z:

<https://www.culturenet.cz/coKmv4d994Swax/uploads/2014/12/Umluva-UNESCO-o-ochrane-a-podpore-ozmanitosti-kulturnich-projevu.pdf>

Ústava České republiky: Listina základních práv a svobod. (1998). [vid. 2022-12-07]. Dostupné z:

<https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zpráva o provádění a významu pracovního plánu pro kulturu na období 2011–2014 (COM/2014/0535 final). (2014). Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0535&from=EN>

Žáková, E. (Ed), Petrová, P., Černá, M., Debnár, V., Dohnalová, L., Pecková-Černá, M., ... Štorek, P. (2019). *Metodický rámec hodnocení programu idu na podporu exportu a mezinárodní spolupráce*. Praha, Česko: Institut umění – Divadelní ústav. Dostupné z:

<https://www.idu.cz/dokumenty/dokumenty-pdf/metodicky-ramec-hodnoceni-programu-idu-na-podporu-exportu-a-mezinarodni-spoluprace.pdf>

# PŘÍLOHY

## PŘÍLOHA Č. 1:

/ ANALÝZA FINANČNÍCH NÁSTROJŮ PODPORY TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ NA STÁTNÍ ÚROVNI + NÁVRHOVÁ ČÁST

## PŘÍLOHA Č. 2:

/ ANALÝZA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ: POTŘEBY, OČEKÁVÁNÍ A PŘEKÁŽKY PRO REALIZACI TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH POBYTŮ

# PARTNEŘI

Výzkum probíhal za finanční spoluúčasti EU prostřednictvím Národního plánu obnovy a MK ČR a byl realizován neziskovou organizací Nová síť z. s. v rámci projektu ART-IN-RES.

Děkujeme za spolupráci všem, kteří se na výzkumu podíleli a věnovali svůj cenný čas pro zlepšení podmínek umělců a pracovníků v KKO.

Za vedoucí výzkumu Tereza Lacmanová, Adriana Světlíková a Markéta Málková



Financováno  
Evropskou unií  
NextGenerationEU



Národní  
plán  
obnovy



MINISTERSTVO  
KULTURY

•  
• Visegrad Fund  
•

/NOVÁ  
SÍŤ/

umění  
vzdělávání  
networking  
arts advokacie

© Nová síť z. s.

2023